

**Crna Gora
Zavod za školstvo**

Predmetni program
ENGLISKI JEZIK za I, II i III razred osnovne škole
-fakultativna nastava-

**Podgorica
2009.**

predmetni program

ENGLISKI JEZIK za I, II i III razred osnovne škole (fakultativna nastava)

Izdavač: Zavod za školstvo
Urednik: dr Dragan Bogojević
Lektura: Jasmina Radunović
Tehnička priprema: Nevena Čabrilo
Štampa: "Obod" Cetinje
Tiraž: 500
Podgorica, 2009.

Na osnovu javno-važećeg opšteg dijela obrazovnog programa za osnovno obrazovanje i vaspitanje koje je utvrđeno Rješenjem Ministarstva prosvjete i nauke od 23. marta 2004. godine (br. 01-1584), Savjet za opšte obrazovanje je na 47 sjednici, održanoj 25. 06. 2008. godine utvrdio izmjene predmetnog programa **Engleski jezik** za I, II i III razred (fakultativna nastava) za devetogodišnju osnovnu školu.

SADRŽAJ

1. NAZIV PREDMETNOG PROGRAMA	5
2. ODREĐENJE PREDMETNOG PROGRAMA	5
3. OPŠTI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA.....	5
4. SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA	6
5. DIDAKTIČKE PREPORUKE	11
6. KORELACIJE MEĐU PREDMETIMA.....	17
7. NAČINI PROVJERAVANJA ZNANJA I OCJENJIVANJE.....	18
8. RESURSI ZA REALIZACIJU	18
9. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA/CA I STRUČNIH SARADNIKA/CA	19

1. NAZIV PREDMETNOG PROGRAMA

ENGLESKI JEZIK (fakultativna nastava)

2. ODREĐENJE PREDMETNOG PROGRAMA

a) Položaj, priroda i namjena predmetnog programa

Engleski jezik je danas glavno sredstvo komunikacije širom svijeta. U Crnoj Gori se može učiti od četvrtog razreda osnovne škole kao prvi strani jezik, od sedmog razreda kao izborni predmet i od prvog do trećeg razreda kao fakultativni predmet.

Osnovni elementi nastave stranih jezika su učenje jezika i sticanje znanja o jeziku, pa je i suština nastave engleskog jezika:

- osposobljavanje učenika/ca za uspješnu usmenu i pismenu komunikaciju na engleskom jeziku i
- stvaranje dobre lingvističke osnove za dalje izučavanje jezika.

Osim ovih, nastava engleskog jezika obuhvata i druge opšteobrazovne i vaspitne sadržaje (Vidi *Opšti ciljevi predmetnog programa*).

b) Broj časova po godinama obrazovanja

Razred	Fakultativna nastava 1 – 3. godina učenja	
	Nedjeljni broj časova	Godišnji broj časova
I	2	60+8*
II	2	60+8*
III	2	60+8*
Ukupno		180+24*

*Časovi koji se planiraju na nivou škole

3. OPŠTI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Ciljevi i zadaci učenja engleskog jezika u osnovnoj školi se zasnivaju na uvažavanju potreba i učenika/ca i društva, te na kompetencijama koje omogućavaju da se te potrebe zadovolje.

Nastava engleskog jezika po ovom programu ima za cilj da :

- omogući učeniku/ci da proširi svoju sposobnost sporazumijevanja izvan granica maternjeg jezika,
- stvori dobru lingvističku osnovu za dalje izučavanje jezika,
- osposobi učenike/ce da počnu da preuzimaju odgovornost za vlastito učenje i znanje, odnosno da počnu da izgrađuju svoje zahtjeve kao korisnici jezika i oblikuju lične ciljeve učenja, vrednuju svoja dostignuća i trude se da ih poprave, pripremajući ih tako za samostalno i permanentno učenje,
- podstiče pravilan razvoj ličnosti učenika/ce u intelektualnom, emocionalnom i moralnom smislu, te njegovu/njenu kreativnost i osjećaj za lijepo,
- doprinese formiranju autonomne, demokratične, empatične ličnosti koja će, šireći svoja znanja o drugim narodima i kulturama i istovremeno razvijajući svijest o vlastitim kulturnim vrijednostima, biti sposobna da na primjeren način djeluje u interkulturalnom i plurilingvalnom okruženju.

Za realizaciju navedenih ciljeva učenici/e stižu jezička i druga znanja i vještine koje su pobrojane dalje u tekstu.

Lingvistička kompetencija**Učenici/e:**

- upoznaju strani jezik na nivou fonetike, morfologije, sintakse, semantike, leksike i na tekstualnom nivou i osposobljavaju se za usmeno i pismeno sporazumijevanje.

Sociolingvistička kompetencija**Učenici/e:**

- razvijaju sposobnost razumijevanja tekstova u pogledu njihove namjene i izvantekstualnih okolnosti sporazumijevanja,
- ovladavaju primjerenim načinima usmenog sporazumijevanja i neverbalnog reagovanja.

Diskursna kompetencija**Učenici/e:**

- razvijaju strategije koje im omogućavaju da stvore primjeren usmeni i pisani tekst (organizuju, strukturiraju i prilagođavaju poruku) .

Poznavanje strategija rješavanja problema u komunikaciji**Učenici/e:**

- razvijaju strategije rješavanja nesporazuma i savladavanja prepreka u sporazumijevanju.

Sociokulturološko znanje**Učenici/e:**

- upoznaju važne aspekte društva i kulture zemalja engleskog govornog područja i postaju svjesniji sličnosti i razlika između svijeta u kojem žive i onog koji upoznaju kroz učenje engleskog jezika.

Poznavanje strategija samostalnog učenja**Učenici/e:**

- upoznaju i razvijaju strategije samostalnog učenja (aktivnosti koje koriste pri sticanju, čuvanju i upotrebi znanja), čime se osposobljavaju za permanentno učenje.

4. SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Predložene teme i sadržaje nije obavezno obrađivati po navedenom redoslijedu, ali je pri planiranju nastave neophodno uvažiti činjenicu da su neka znanja neophodna za usvajanje drugih.

Za predložene aktivnosti nastavnik/ca će sam/sama odabrati oblike rada (individualni, rad u parovima, grupama ili frontalni).

I CIKLUS

I Razred (1. godina učenja)

TEMATSKI OKVIR: ja, moje tijelo, porodica i prijatelji, moja učionica i školski pribor, kućni ljubimci, domaće i divlje životinje, moje igračke, praznici (rođendan, Nova godina).

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Pojmovi/sadržaji	Korelacije
<p>Razumijevanje živog i snimljenog govora Učenik/ca treba da nauči da:</p> <ul style="list-style-type: none">- razumije i izvršava kratka i jednostavna uputstva,- razumije i odgovara na kratka i jednostavna pitanja,- uočava glavnu misao i- pronalazi određene detalje u tekstu koji sluša (kratka pjesma, recitacija, dijalog , priča, razbrajalica ...). <p>Usmeno izražavanje Učenik/ca treba da nauči da:</p> <ul style="list-style-type: none">- izgovara glasove kojih nema u maternjem jeziku i imitira intonaciju onoga što čuje,- recituje i pjeva jednostavne pjesmice,- verbalno reaguje na pitanja i zahtjeve nastavnika/ce,- daje jednostavna uputstva i naredbe,- postavlja pitanja,- koristi usvojene fraze u dijalozima. <p>Jezičke funkcije Učenik/ca treba da nauči da:</p> <ul style="list-style-type: none">- pozdravi i otpozdravi,- predstavi sebe i drugoga (drugove, članove porodice),- se zahvali,- iskaže pripadanje,- kaže uzrast,- daje jednostavne naredbe,- imenuje osobe, djelove tijela, predmete i životinje,- opisuje predmete i životinje (boja i veličina).	<p>Učenici/e:</p> <ul style="list-style-type: none">- slušaju kraći tekst i reaguju uglavnom neverbalno (crtanjem, bojenjem, razvrstavanjem slika, oblikovanjem i izradom predmeta od različitih materijala, fizičkom aktivnošću - mimikom, gestom i pokretom i sl.) i rjeđe verbalno (izgovaranjem riječi i kratkim odgovorima). <p>Učenici/e:</p> <ul style="list-style-type: none">- recituju, pjevaju, broje,- igraju jezičke igre,- daju i izvršavaju jednostavna uputstva i naredbe,- igraju uloge (role-play),- učestvuju u dramatizacijama,- učestvuju u kratkom razgovoru sa drugim učenicom/com ili nastavnikom/com,- simuliraju sporazumijevanje u jednostavnim situacijama.	<p>Imenice-Nouns Regular plural Genitive 's</p> <p>Zamjenice-Pronouns Personal pronouns –I, you, it Demonstrative pronouns- <i>this, that</i> Interrogative pronouns-<i>who, what, whose</i></p> <p>Članovi - Articles Indefinite/definite</p> <p>Brojevi-Numbers Cardinal numbers 1-10</p> <p>Pridjevi-Adjectives Possessive adjectives-<i>my, your</i> Adjective denoting size and colour</p> <p>Glagoli –Verbs Present Simple:to be, to like</p> <p>Imperative</p> <p>Interrogative adverbs <i>How</i></p> <p>Veznici-Conjunctions <i>anda</i></p>	<p>Maternji jezik i književnost: gramatički i fonološki sistem jezika, elementi dramatizacije.</p> <p>Matematika: brojevi do 6.</p> <p>Poznavanje prirode i društva: "ja" u školi i porodici, porodični praznici i svečanosti.</p> <p>Fizička kultura i zdravlje: igre i gestovi, kretanje uz muzičku pratnju.</p> <p>Muzička kultura: pjesmice, razvijanje muzikalnosti i osjećaja za ritam.</p> <p>Likovna kultura: crtanje i izrada postera različitim tehnikama.</p>

II RAZRED (2. godina učenja)

TEMATSKI OKVIR: ja, moje tijelo, porodica i prijatelji, moja učionica i školski pribor, hrana, kućni ljubimci, domaće i divlje životinje, moje igračke, praznici (rođendan, Nova godina).

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Pojmovi/sadržaji	Korelacije
<p>Razumijevanje živog i snimljenog govora Učenik/ca treba da nauči da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumije i izvršava kratka i jednostavna uputstva, - razumije i odgovara na kratka i jednostavna pitanja, - uočava glavnu misao i određene detalje / traženu informaciju u tekstu koji sluša (kratka pjesma ili recitacija, dijalog, priča, razbrajalica). <p>Usmeno izražavanje Učenik/ca treba da nauči da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izgovara glasove kojih nema u maternjem jeziku i imitira intonaciju onoga što čuje, - recituje i pjeva jednostavne pjesme, - verbalno reaguje na pitanja i zahtjeve nastavnika/ce, - daje jednostavna uputstva i naredbe, - postavlja pitanja, - koristi utvrđene fraze za određene namjene, - učestvuje u kraćem razgovoru po modelu. <p>Jezičke funkcije: Učenik/ca treba da nauči da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - traži i daje informacije (vezane za osobe, predmete, životinje, vremenske prilike), - izražava dopadanje i nedopadanje, - izražava osnovne prostorne odnose. 	<p>Učenici/e:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slušaju kraći tekst i reaguju uglavnom neverbalno (crtanjem, bojenjem, razvrstavanjem slika, oblikovanjem i izradom predmeta od različitih materijala, fizičkom aktivnošću (mimikom, gestom i pokretom i sl.) i rjeđe verbalno (izgovaranjem riječi i kratkim odgovorima). <p>Učenici/e:</p> <ul style="list-style-type: none"> - recituju, pjevaju, broje, - igraju jezičke igre, - daju i izvršavaju jednostavna uputstva i naredbe, - igraju uloge (role-play), - učestvuju u dramatizacijama, - učestvuju u kratkom, razgovoru sa učenicima/ama ili nastavnikom/com - simuliraju sporazumijevanje u jednostavnim situacijama. 	<p>Imenice- Nouns Regular plural Genitive 's</p> <p>Zamjenice –Pronouns Personal pronouns <i>He, she</i></p> <p>Članovi-Articles Indefinite/definite</p> <p>Brojevi-Numbers Cardinal numbers 1-20</p> <p>Pridjevi-Adjectives Possessive adjectives-<i>his, her</i></p> <p>Predlozi-Prepositions-<i>in, on, under</i></p> <p>Glagoli-Verbs Present Simple:to be, to like There is/are</p> <p>Interrogative adverbs-<i>where</i></p> <p>Veznici - Conjunctions <i>but</i></p>	<p>Maternji jezik i književnost:: gramatički i fonološki sistem jezika.</p> <p>Poznavanje prirode i društva: ja i moja hrana, vremenske promjene.</p> <p>Fizička kultura i zdravlje: igre i gestovi, kretanje uz muzičku pratnju.</p> <p>Muzička kultura: pjesmice, razvijanje muzikalnosti i osjećaja za ritam.</p> <p>Likovna kultura: crtanje i izrada postera različitim tehnikama.</p>

III RAZRED (3. godina učenja)

TEMATSKI OKVIR: ja, moje tijelo i odjeća, porodica i prijatelji, moj dom, moja hrana, moje igračke, kućni ljubimci domaće i divlje životinje, vještine i sposobnosti, saobraćajna sredstva, vremenske prilike, praznici (rođendan, Nova godina).

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Pojmovi/sadržaji	Korelacije
<p>Razumijevanje živog i snimljenog govora Učenik/ca treba da nauči da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumije i izvršava kratka i jednostavna uputstva, - razumije i odgovara na kratka i jednostavna pitanja, - uočava glavnu misao i određene detalje / traženu informaciju u tekstu koji sluša (kratka pjesma ili recitacija, dijalog, priča, razbrajalica) <p>Usmeno izražavanje Učenik/ca treba da nauči da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izgovara glasove kojih nema u maternjem jeziku i imitira intonaciju onoga što čuje, - recituje i pjeva pjesmice, - verbalno reaguje na pitanja i zahtjeve nastavnika/ce, - daje jednostavna uputstva i naredbe, - postavlja pitanja, - koristi utvrđene fraze za određene namjene, - učestvuje u kraćem razgovoru po modelu. 	<p>Učenici/e:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slušaju kraći tekst i reaguju neverbalno (npr. crtanjem, bojenjem, razvrstavanjem slika, povezivanjem slika i teksta, označavanjem tačnih odnosno netačnih tvrdnji, oblikovanjem i izradom predmeta od različitih materijala, fizičkom aktivnošću) i verbalno (izgovaranjem riječi, kratkim odgovorima, dopunjavanjem teksta, ispunjavanjem tabela. <p>Učenici/e:</p> <ul style="list-style-type: none"> - recituju, pjevaju i igraju jezičke igre, - daju i izvršavaju uputstva i naredbe, - učestvuju u razgovoru sa učenicima/ama i nastavnikom/com, - igraju uloge (role'play), - simuliraju sporazumijevanje u jednostavnim situacijama, - učestvuju u dramatizacijama. 	<p>Imenice-Nouns Regular plural Genitive 's</p> <p>Zamjenice - Pronouns Personal Pronouns- <i>we, they</i> Demonstrative pronouns (<i>these, those</i>)</p> <p>Članovi –Articles Indefinite/Definite/Zero</p> <p>Brojevi-Numbers Cardinal numbers 1-20</p> <p>Pridjevi-Adjectives Possessive adjectives-<i>our, their</i></p> <p>Predlozi-Prepositions <i>Behind, next to, by</i></p> <p>Glagoli-Verbs Present Simple (be, like, have got) Modal verbs: Can (ability) Present Continuous -wear</p>	<p>Maternji jezik i književnost: gramatički, fonološki i pravopisni sistem jezika.</p> <p>Poznavanje prirode i društva: slobodne aktivnosti, hobi, saobraćajna sredstva.</p> <p>Fizička kultura i zdravlje: igre i gestovi, kretanje uz muzičku pratnju.</p> <p>Muzička kultura: pjesmice, razvijanje muzikalnosti i osjećaja za ritam.</p> <p>Likovna kultura: izrada crteža i postera različitim tehnikama.</p>

Operativni ciljevi	Aktivnosti	Pojmovi/sadržaji	Korelacije
<p>Čitanje i razumijevanje pisanog teksta Učenik/ca treba da nauči da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razlikuje pisanu i govornu formu jezika, - čita naglas i prilično pravilno izgovara poznate riječi. <p>Pisanje i pismeno izražavanje Učenik/ca treba da nauči da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepisuje pojedine riječi , - piše pojedine riječi po sjećanju, - piše čestitke. <p>Jezičke funkcije Učenik/ca treba da nauči da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - traži i daje informacije (vezane za djelove tijela,odjeću, prostorije, opremu stana, sposobnosti i vještine, saobraćajna sredstva), - kratko opisuje - osobe, predmete i životinje. 	<p>Učenici/e.</p> <ul style="list-style-type: none"> - čitaju pojedine riječi i kraće tekstove naglas, - slažu riječi u kraće rečenice, - povezuje slike predmet/životinja i sl. sa njihovim imenima/nazivima. <p>Učenici/e:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepisuju ili zapisuju po sjećanju pojedine riječi, - prave vlastite (mini) slikovne rječnike ili banke riječi. 		

5. DIDAKTIČKE PREPORUKE

Namjera ovih didaktičkih preporuka je da pomognu nastavniku/ci da ostvari postavljene ciljeve primjenjujući u nastavi najnovija saznanja s područja primijenjene lingvistike, pedagogije i psihologije, te pozitivna domaća i strana iskustva vezana za nastavu i učenje engleskog jezika, a da pri tome ne ograniče njegovu/njenu kreativnost.

Kao osnova za ove didaktičke preporuke poslužile su *Didaktičke preporuke* date uz *Nastavni plan i program za engleski jezik kao prvi i drugi strani jezik*: **potcrtani su djelovi teksta koji važe i za nastavu i učenje engleskog jezika na ovom nivou i dodate brojne napomene koje se odnose prije svega, ali ne uvijek i samo, na rad sa najmlađim učenicima/ama.**

Nastavnik/ca i učenik/ca u savremenoj nastavi

- U središtu pažnje savremene nastave je učenik/ca i proces učenja. Uvažavajte uzrast, sposobnosti, potrebe, interesovanja i želje svojih učenika/ca. (vidi Napomenu 1).
- Nastavnik/ca nije više jedini izvor znanja i informacija i njegova/njena uloga nije samo prenošenje znanja. Vaš zadatak je i da podstičete učenike/ce da koriste i druge izvore znanja i informacija i da ih učite kako da uče (*Vidi Autonomija učenika*).
- Potrudite se da atmosfera u razredu bude prijatna i nesputavajuća, a istovremeno i radna, jer samo u takvoj atmosferi nastava može biti uspješna. Atmosfera napetosti i straha čini svako učenje neefikasnim. Koristite metodu pozitivne motivacije. Izbjegavajte negativnu kritiku. Prihvatite učenike/ce kao ravnopravne sagovornike i stvorite atmosferu uzajamnog povjerenja (nastavnik/ca-učenik/ca i učenik/ca-učenik/ca) – prijatnije ćete se osjećati i vi i vaši/e učenici/e. Vi i vaši/e učenici/e ste na istom zadatku: njihov uspjeh je i vaš uspjeh.
- Ne dozvolite sebi da zaboravite da osim operativnih, nastava engleskog jezika ima i opšte ciljeve (vidi Napomenu 2).
 - Neka vaša nastava djeluje podsticajno na razvoj vaših učenika/ca u intelektualnom, emocionalnom, moralnom, kreativnom i estetskom smislu.
 - Vaša nastava treba da doprinese i formiranju autonomnih, demokratičnih i empatičnih ličnosti. Učite ih tome i na vlastitom primjeru. Podstičite samopouzdanje (vidi Napomenu 3) i nezavisnost, kooperativnost, kulturu dijaloga, tolerantnost, razumijevanje i uvažavanje različitosti i pripremajte vaše učenike/ce za život u multikulturalnom i plurilingvalnom društvu.

Napomena 1:

U radu sa najmlađim uzrastom imajte na umu sljedeće:

- Djeca ovog uzrasta, a naročito djeca od 6 i 7 godina, **živahnija su od starije djece** i gotovo neumorna u fizičkim aktivnostima, **stoga, kad god je to moguće, učenje treba da se odvija uporedo sa nekom fizičkom aktivnošću**. U ovom periodu potreba za kretanjem je velika, pa ne čudi što je **TPR veoma popularan** kod djece ove starosne dobi (*Vidi Napomenu 5*).
- **Njihove motorne sposobnosti su u fazi razvoja i ne smije se zaboraviti da** među najmlađim učenicima/ama ima puno onih koji/e još uvijek ne mogu da, npr. pravilno drže olovku, uredno oboje crtež i sl. Iz ovoga slijedi da npr. "neuredno" obojeni crtež jednako zaslužuje pohvalu kao i onaj koji je "uredno" obojen!
- **Igra ima veliku ulogu u životu djeteta** - na uzrastu od 6 godina, na primjer, igra je vodeća aktivnost - pa će imati posebno mjesto i u nastavi engleskog jezika na ovom nivou.
- Mašta takođe ima važno mjesto u životu djece i **zato im se mora dati prilika da razvijaju maštu i budu kreativni i na časovima engleskog jezika**.
- Da bi nešto naučila/zapamtila **djeca to moraju prije svega razumjeti (comprehensible input) zato (a i zato što djeca bolje pamte očigledan materijal) koristite vizuelnu pomoć**, (kao što su slike, crteži, poster, razni predmeti i sl.), **gestove, izraz lica, intonaciju, stvarne situacije**.
- Obim dječijeg pamćenja je manji što je dijete mlađe, pa **morate voditi računa i o količini inputa**.
- Djeca **vole da**, kada uče svoj maternji jezik, **ponavljaju riječi dok ih sasvim ne savladaju**, što treba iskoristiti i u nastavi stranog jezika. Naravno, **u tome se ne smije pretjerati**. Obratite pažnju na reakcije djece: djeca će vam svojim reakcijama staviti do znanja kada treba prestati sa ponavljanjem.

- Djeca ovog uzrasta **relativno sporo uče i brzo zaboravljaju, pa je potrebno što je moguće češće obnavljati naučeno, pri čemu se mora povesti računa i o tome da se u obnavljanje unese raznovrsnost.** (Poznato je, naime, da djeci na ovom uzrastu brzo postaje dosadno.)
- **Pažnja i koncentracija kod mlađih učenika/ca traju kratko, pa i aktivnosti moraju biti kratke.** Treba, međutim, znati i da, ako ih zainteresujete, njihova pažnja može neobično dugo potrajati. Naravno, što je dijete starije pažnja duže traje. Najveća je kada su učenici/e aktivni/e, a najmanja kada pasivno prate nastavnika/cu.
- Imajte u vidu i to da **osjećanja djeteta u ovom periodu mogu biti labilna**, pa su **djeca sklona emocionalnim ispadima.** Kod djece mlađe od 7 godina ljutnja je češća nego kod starije djece. (Istraživanja su pokazala da se djeca naročito mnogo ljute zbog svojih neuspjeha ponižavanja i ismijavanja. Sreća je što ljutnja, kažu psiholozi, kod djece kratko traje i djeca brzo zaborave ono na šta su se ljutili.)
- **Šestogodišnjaci mogu biti egocentrični i nestabilni u svojim socijalnim reagovanjima.** Sedmogodišnje dijete je u socijalnim odnosima već stabilnije. Istraživanja pokazuju da, za razliku od starije djece, **djeca mlađa od sedam godina često** nijesu voljna da sarađuju sa drugima i da **više vole da rade sama, pa morate biti naročito oprezn i strpljivi kada organizujete rad u parovima ili grupama.** Podstičite djecu na saradnju, naučite ih da, kada žele nešto da kažu ili urade, treba da sačekaju da na njih dođe red, da saslušaju druge itd. Razvijajte kod djece osjećanja pravednosti, prijateljstva i odgovornosti prema drugima.
- Djeca na svim uzrastima **vole boje, rado pjevaju i vole da im se pjeva.**
- Djeca **saosjećaju sa ličnostima u bajkama i pričama i uživljavaju se u osjećanja drugih.**
- I na kraju, treba znati i to da **nivo psihofizičkog razvoja ne mora odgovarati starosti djeteta** i da na ovom uzrastu postoje velike individualne razlike među djecom u pogledu njihovih sposobnosti, potreba i interesovanja ne samo između različitih starosnih grupa već i unutar iste starosne grupe.

Napomena 2:

- Osim navedenih opštih i operativnih ciljeva, uvijek imajte na umu da **vaši/e najmlađi/e učenici/e ne smiju doživljavati nastavu engleskog jezika kao dodatno opterećenje.** Učenje engleskog jezika za njih mora biti prijatno iskustvo. **Djeca treba da se raduju vašim časovima: činite sve što je u vašoj moći da im nastava bude zanimljiva i zabavna i, na što je moguće više načina, budite kod njih želju da uče.**

Napomena 3:

- Vaši najmlađi/e učenici/e tek treba da počnu da razvijaju samopoštovanje i samopouzdanje i vaš zadatak je da im u tome pomognete time što ćete, u podsticajnoj atmosferi u učionici, **svakom djetetu redovno pružati priliku da doživi uspjeh u učenju i pohvalu koja uz to ide: preporučuje se da djeca, a naročito ona mlađeg školskog uzrasta, budu što više motivisana za rad, odnosno pohvaljivana i nagrađivana,** jer samo tako mogu steći samopouzdanje. (Pohvale i nagrade, naravno, treba da budu zaslužene inače bi izgubile smisao).
- Ukoliko doživljava neuspjeh u školi, dijete postaje nesrećno i prestaje da bude živahno kao što je bilo.
- Isto tako, **da biste izbjegli favorizovanje pojedinih učenika/ca potrudite se da uvijek pohvalite barem dva/dvije učenika/ce istovremeno i da ne hvalite samo "najbolje" učenike/ce.** Djeca će se radovati ako osjete da ih volite. Pohvalite i nagradite grupe i parove kao i pojedince.
- A što se tiče **motivacije, ona je, u tome se slažu i nastavnici/e i naučnici, jedan od najvažnijih faktora koji utiču na uspješnost učenja stranog jezika. Pokažite entuzijizam, optimizam i povjerenje u sposobnosti djece i povećaćete njihovu motivaciju.**

UPOTREBA MATERNJEG JEZIKA

- Upotrebu maternjeg jezika u učionici svedite na najmanju moguću mjeru (vidi Napomenu 4), ali nikada to ne činite na uštrb ostvarivanja postavljenih ciljeva. Navikavajte učenike/ce da u učionici koriste engleski jezik koliko god im to dozvoljava njihovo trenutno jezičko znanje, a maternji jezik upotrijebite kada je to efikasnije i produktivnije.

Napomena 4:

- Međutim, **kada su najmlađi/e učenici/e u pitanju savjetuje se poseban oprez** jer se ne smije pretjerati **sa upotrebom stranog jezika u učionici**: djeca bi se mogla veoma zbuniti i uznemiriti ako biste im se sve vrijeme obraćali na, za njih, nekom čudnom, stranom jeziku.

AKTIVNOSTI: RAZVIJANJE JEZIČKIH VJEŠTINA (Vidi napomenu 5)

- Pri izboru aktivnosti povedite računa o **diferencijaciji i raznovrsnosti**.

1. Diferencijacija

Odaberite ili adaptirajte aktivnosti tako da odgovaraju različitim stilovima učenja (vizuelni, auditivni, kinestetički) i nivoima znanja vaših učenika/ca (slabiji/e, bolji/e učenici/e). Ako stalno koristite aktivnosti koje odgovaraju samo jednom stilu učenja, učenici/e kojima ne odgovara taj stil biće u neravnopravnom položaju i teže i sporije će učiti. Isto tako, ako sve aktivnosti zahtijevaju viši nivo jezičkih znanja i vještina, slabiji/e učenici/e će biti demotivisani/e i neće htjeti/moći u njima učestvovati.

2. Raznovrsnost

Imajte na umu da smjenjivanje različitih oblika nastave (frontalnog, individualnog i rada u parovima i grupama), kraćih i dužih, bučnijih i tiših aktivnosti, kao i smjenjivanje perioda koncentrisane pažnje i opuštanja, daje nastavi notu raznovrsnosti i pospješuje motivaciju.

Napomena 5:

- Kada je riječ o razvijanju jezičkih vještina kod najmlađih učenika/ca, sve do trećeg razreda se isključivo bavimo razvijanjem vještina slušanja, tj. razumijevanja živog i snimljenog govora, i razvijanjem usmenog izražavanja. Čitanje i pisanje se postepeno uvode tek od druge polovine trećeg razreda.
- Valja napomenuti i to da se danas u radu sa najmlađim učenicima/ama, između ostalih, vrlo rado koristi i takozvani TPR pristup (TPR: **Total Physical Response**). Popularan je i kod djece i kod nastavnika/ca upravo zato što:
 - omogućava razvijanje vještina razumijevanja govora,
 - uvođenje jezičkih sadržaja na veoma vizuelan, kontekstualizovan način,
 - zahtijeva od učenika/ca aktivnost i kretanje,
 - u početku, ne vrši pritisak na djecu da govore.

Pjesmice, recitacije i priče koje zahtijevaju fizičku aktivnost su, naravno, jedna forma ovog pristupa.

RAZUMIJEVANJE ŽIVOG I SNIMLJENOG GOVORA

- Koristite što je moguće raznovrsnije izvore autentičnih tekstova za slušanje (pjesme, priče, razgovore dviju ili više osoba, kraće monologe, kraća izlaganja, radio i TV reklame, vijesti, odlomke iz radio/TV emisija i serija, odlomke iz filmova) jer nam je cilj da osposobimo učenike/ce da razumiju prirodni (živi ili snimljeni) govor.
- Iako u nastavi koristite snimke autentičnih tekstova, uvijek imajte na umu da izgovor i intonacija nastavnika/ce često imaju presudan uticaj na izgovor i intonaciju njegovih/njenih učenika/ca, posebno onih najmlađeg uzrasta. Pogrešan izgovor usvojen u najmlađem uzrastu/početnoj fazi učenja je kasnije teže popraviti.
- Ne zaboravite da aktivnosti za razvijanje vještine razumijevanja govora valja sprovoditi u tri koraka.

1. **Slušanju teksta prethode aktivnosti kojima pobuđujemo interesovanje učenika/ca za tekst** (predviđanjem sadržine teksta na osnovu naslova, ilustracija, fotografija, pisanim tekstovima na istu temu), **provjeramo poznavanje teme i leksike** (ključne riječi i fraze objašnjavamo i zapisujemo na tablu) i **upoznajemo ih sa zadatkom koji će se raditi tokom slušanja**.

2. **Tokom slušanja učenici/e rade zadatke za provjeravanje razumijevanja koji zahtijevaju kratke odgovore:** zadatke višestranog izbora, zadatke tipa "tačno/netačno", popunjavanje tabele, popunjavanje praznina u tekstu. Ako je potrebno, učenici/e mogu čuti tekst više puta.
 3. **Aktivnosti nakon slušanja služe za provjeravanje razumijevanja odslušanog teksta i u ovoj fazi se preporučuje integracija sa ostalim jezičkim vještinama:** može se uraditi zajednički rezime* teksta (ne prepričavanje!), povesti razgovor* o stavovima/idejama izloženim u tekstu, pripremiti i izvesti dramatizacija teksta, zamisliti intervju sa osobom iz teksta, osmisliti projekat/istraživanje o problematici predstavljenoj u tekstu i sl.
- Sa najmlađim učenicima/ama razgovor će se, naravno, odvijati na maternjem jeziku.

USMENO IZRAŽAVANJE

- Pomozite učenicima/ama da se temeljno pripreme za usmene aktivnosti: zajedno odaberite temu i leksiku potrebnu za njenu obradu i dajte im dovoljno vremena za razmišljanje.
- Uspješne su one aktivnosti koje omogućavaju stvarnu razmjenu znanja, informacija, ideja, mišljenja, bilo da se radi o aktivnostima dijaloškog ili monološkog tipa. Poželjno je da u aktivnostima učestvuje što više učenika/ca, što se postiže radom u parovima ili manjim grupama.
- Vještina vođenja razgovora nije samo u jasnom izražavanju misli/stavova/ideja. Ona uključuje i sposobnost aktivnog slušanja, pa zato učimo učenike/ce da pažljivo slušaju onoga ko govori i da ga bez potrebe ne prekidaju.

RAZUMIJEVANJE PISANOG TEKSTA

- U nastavi ćemo koristiti što je moguće raznovrsnije autentične tekstova za čitanje (pjesme, priče, dijaloge, pisma, prospekte, brošure, novinske članke, odlomke iz književnih djela). Cilj nam je da osposobimo učenike/ce za samostalno čitanje i razumijevanje nepoznatih autentičnih tekstova (koristeći odgovarajuću tehniku čitanja: brzo čitanje radi utvrđivanja osnovne ideje, čitanje radi traženja specifične informacije, čitanje radi uočavanja detalja i implicitnog značenja).
- **Čitanju teksta prethode aktivnosti kojima pobuđujemo interesovanje učenika/ca za tekst** (predviđanjem sadržine teksta na osnovu naslova, ilustracija, fotografija, razgovorom o iskustvu učenika/ce vezanom za problematiku obrađenu u tekstu), **provjeravamo poznavanje teme i leksike** (objašnjavamo ključne riječi i fraze) **i upoznajemo ih sa zadatkom koji će se raditi tokom/nakon čitanja.**
- **Razumijevanje teksta se može provjeravati tokom ili nakon čitanja.** Izbor aktivnosti će zavisiti od toga kada se provjeravanje vrši, a kad god je to moguće čitanje treba povezati sa govorom i pisanjem. Najčešće se koriste sljedeće aktivnosti: odgovori na pitanja, popunjavanje praznina u tekstu/tabeli, sklapanje izmiješanih dijelova teksta u smislaone cjeline hronološkim redom, zadaci višestranog izbora, zadaci tipa 'tačno/netačno', davanje naslova djelovima teksta, rezime* teksta (ne prepričavanje!), razgovor* o stavovima/ i idejama izloženim u tekstu, dramatizacija teksta, zamišljeni intervju sa osobom iz teksta, projekat/istraživanje o problematici predstavljenoj u tekstu.

* Sa najmlađim učenicima/ama razgovor će se, naravno, odvijati na maternjem jeziku.

Napomena 6:

- **U radu sa najmlađima čitanje i pisanje se postepeno uvode uz pomoć:**
 - crteža i slika osoba/predmeta/ životinja sa i bez ispisanih naziva/imena;
 - kartončića sa nazivima/imenima osoba/predmeta/ životinja;
 - postera ili kartončića sa latiničnim slovima;
 - autentičnih tekstova (natpisi, rođendanske čestitke, ambalaža slatkiša) i sl.

PISANJE I PISMENO IZRAŽAVANJE (Vidi Napomenu 6 gore)

- Prepisivanje i pisanje pojedinih riječi uvodi se postepeno u drugom dijelu drugog polugođa trećeg razreda kada učenici/e savladaju latinično pismo.

GRAMATIKA

- Za učenje gramatičkih struktura danas se uglavnom koristi induktivni pristup: učenici/e sami/e otkrivaju jezičke strukture i formiraju pravila vezana za formu i upotrebu, a zatim ih upoređuju sa gramatičkim pravilima u udžbenicima/gramatikama.
- Gramatičke strukture uvodimo postepeno uz mnogo smisaonih primjera i utvrđujemo ih na velikom broju vježbi u stvarnim komunikacijskim situacijama. Zadaci treba da budu raznovrsni, da učenicima/ama omoguće primjenu prethodnih znanja, opštih znanja i mašte. Učenje je efikasnije ako su strukture uključene u tekst odnosno ako iz njega proizilaze jer učeniku/ci omogućavaju razumijevanje i adekvatno reagovanje.
- Ciklično vraćanje na već poznate strukture će omogućiti učenicima/ama da usvoje strukture koje nijesu bile savladane ili da automatizuju upotrebu već savladanih struktura.
- Neke gramatičke strukture je dovoljno da učenici/e samo prepoznaju i razumiju, dok druge treba da znaju da koriste sa manjom ili većom preciznošću.
- Učenici/e ne reprodukuju gramatička i druga pravila koja objašnjavaju jezičku strukturu i upotrebu. Poznavanje pravila nije predmet ocjenjivanja.

Napomena 7:

- **Sa najmlađim uzrastom koristite tehnike fokusiranja na formu u smislenim i zanimljivim kontekstima.** Ilustrujte npr. razliku između jednine i množine imenica vizuelnim sredstvima (*one book/ two books; one desk/five desks;*), a onda tražite od učenika/ca da i oni/e urade isto koristeći svoj školski pribor/namještaj u učionici/igračke i sl. Možete i namjerno praviti gramatičke greške i tražiti od učenika/ca da ih uoče i isprave. Učenici/e vrlo rado učestvuju u ovakvim »igrama« i naročito zadovoljstvo im pričinjava da postavljaju zadatke jedni drugima.

LEKSIKA

- Učenje leksike se smatra jednim od najbitnijih elemenata u učenju stranog jezika i treba joj posvetiti dužnu pažnju. Za prezentaciju i utvrđivanje nove leksike možemo koristiti:
 - predmete, slike, gestove, mimiku,
 - tvorbu riječi (izvedenice, složenice, konverzija),
 - sinonime, antonime, definicije,
 - određivanje značenja riječi na osnovu konteksta,
 - korišćenje slikovnih, jednojezičnih i dvojezičnih rječnika.
- Pokažite učenicima/ama da leksiku ne čine samo pojedinačne riječi. Skrećite im pažnju na kolokacije. Učite ih da grupišu riječi, npr. u gramatičke (*happy, unhappy, happily, unhappily, happiness, unhappiness*) ili semantičke grupe (*happy, contented, joyful, pleased*).
- Pripremajte aktivnosti za ciklično ponavljanje ranije obrađene leksike.

ISPRAVLJANJE GREŠAKA

- Kada ispravljate greške činite to na podsticajan način. Dok govore, učenike/ce ne treba prekidati zbog grešaka koje prave. Evidentirajte ozbiljnije greške i ukažite na njih kad se završi govorna aktivnost. U pismenim zadacima (testovima i sastavima) označite tip greške i, ako je to moguće, prepustite učeniku/ci da je sam/a ispravi. Pružite učenicima/ama što je moguće češće priliku da sami/e ispravljaju svoje greške ili da to čine u paru ili grupi.

DOMAĆI ZADACI

- Cilj domaćih zadataka je utvrđivanje znanja i vještina koje učenici/e stiču u nastavi i, u izvjesnoj mjeri, podsticanje samostalnosti u učenju. Pri planiranju domaćih zadataka vodite računa o sljedećem: *preporučuje se da vrijeme koje učenik/ca provede u radu kod kuće (pisanje, čitanje, obnavljanje) ne bude duže od trećine vremena provedenog na časovima engleskog jezika, odnosno, da sedmično ne pređe 15 min. po času.*

Napomena 8:

- Domaći zadaci za najmlađe, prije nego što počnu da čitaju i pišu na engleskom, mogu biti npr. da nešto nacrtaju, kažu/otpjevaju/odrecituju tati/mami/ukućanima, donesu u školu omiljenu igračku, fotografiju iz porodičnog albuma sl.

PROJEKTI

- Rad na projektima razvija samostalnost/kooperativnost i osjećaj odgovornosti kod učenika/ca, pa je stoga tijesno povezan sa autonomijom učenika/ce i razvijanjem vještina samostalnog učenja (Vidi *Autonomija učenika*).
- Dobar projekat je onaj u kome je zadatak jasno definisan i prilagođen znanju i sposobnostima učenika/ce. Kada se cilj postavi, učenicima/ama treba ostaviti mogućnost da sami/e odluče na koji način će ga postići, kao i da podijele zaduženja i odgovornosti.
- Za rad na projektu se može odvojiti vrijeme i na redovnim časovima, ali je vrlo vjerovatno da će se učenici/e morati sretati i van časova, pa je, stoga, na početku, potrebno precizirati i rok do kojeg valja završiti projekat, jer on mora odgovarati svima, i učenicima/ama, i nastavniku/ci.
- Kada za to dođe vrijeme, prezentacije je najbolje držati na samom početku časa i to ne više od jedne na jednom času. Prezentacije mogu imati formu zidnih novina, postera sa fotografijama i ispisanim tekstom, izlaganja praćenih slajdovima, video zapisa ili brošura.
- Evo i nekoliko ideja:
 1. U nižim razredima osnovne škole mogu se raditi projekti na sljedeće teme:
 - moja porodica/najbolji drug/drukarica,
 - moja soba/kuća/ulica,
 - moj kućni ljubimac,
 - izvještaj o ponudi lokalnog pet shop-a,
 - moje omiljene igračke i sl.
 2. Tema projekta može biti i vlastita zemlja i ono čime se ponosimo i što bismo željeli da drugi znaju o nama.
 3. Prezentacije se mogu pripremati i na teme kao što su: omiljeni pisac, istorijska ličnost, omiljena muzička grupa, glumac, film, pozorišna predstava i sl.
 4. Učenici/e mogu sakupljati informacije o stranim zemljama - o njihovoj istoriji, turističkim atrakcijama, običajima, kulturi, svakodnevnom životu, modi, sportu i sl. u zavisnosti od interesovanja – koristeći, ako je moguće, osim uobičajenih izvora informacija, kao što su udžbenici, časopisi, novine, Internet, i intervjuje sa izvornim govornicima. Od prikupljenog materijala se mogu napraviti (zidne) novine, ili mu se može dati forma ilustrovanog dnevnika, brošure ili reklamne kampanje.

AUTONOMIJA UČENIKA/CE

- *Nastavnik/ca podstiče i razvija autonomiju učenika/ce kroz aktivnosti i zadatke koji osposobljavaju učenika/cu da preuzme odgovornost za vlastito učenje i da znanje stečeno u formalnom kontekstu učenja (u učionici) koristi i izvan njega.* Iz ovoga proizilazi da na časovima engleskog jezika učenici/e treba da steknu, osim jezičkih i sociopragmatičkih, i znanja vezana za sam proces učenja. Stoga:
 - učite učenike/ce kako da lakše i brže uče, kako da čuvaju naučeno i kako da koriste znanje u novim situacijama, izvan učionice, (razgovarajte sa njima o strategijama i stilovima koje koriste u učenju stranog jezika i upoznajte ih sa novim);

- upoznajte ih sa ciljevima i sadržajima aktivnosti /zadataka/materijala i strategijama učenja koje oni impliciraju;
- na višem nivou učenja, uključite ih i u adaptiranje i izbor nastavnih materijala gdje god je to moguće;
- podstičite ih da samostalno stiču nova znanja, planiraju, organizuju, prate i provjeravaju učenje. (Vidi *Portfolio*).

Napomena 9:

Evo nekoliko ideja koje možete iskoristiti u radu sa najmlađim učenicima/ama:

- objasnite djeci da će im čuvanje crteža ili slika predmeta čije su nazive naučili na engleskom jeziku pomoći da se kasnije sjete šta su sve na časovima učili;
- podstičite ih da prave banke riječi služeći se različitim izvorima kao što su npr. slikovni rječnici, natpisi na engleskom jeziku na ambalaži slatkiša i (trenutno popularni) natpisi na garderobi, crtani filmovi ili dječiji TV programi na engleskom jeziku i sl;
- kad god vam se ukaže prilika, dajte djeci mogućnost izbora između dvaju ili više aktivnosti, dva domaća zadatka itd.

PORTFOLIO/EVROPSKI JEZIČKI PORTFOLIO (Vidi Napomenu 10)

- **Evropski jezički portfolio** je projekat čije je jedno od polazišta uvjerenje da se učenje najbolje unapređuje ličnom analizom samog procesa učenja. Termin *portfolio* se obično koristi da označi odabrane radove umjetnika ili drugih stvaralaca kojima se oni predstavljaju potencijalnim mecenama ili klijentima. *Evropski jezički portfolio* sadrži tri elementa:
 - a. **pasoš,**
 - b. **jezičku biografiju i**
 - c. **dosije.**

Pasoš sadrži zvanične sertifikate i dokaze o postignutim jezičkim kompetencijama kao i dio za upisivanje rezultata samoocjenjivanja i internog ili eksternog ocjenjivanja u školi.

Jezička biografija je dio portfolia rezervisan za razmišljanje o vlastitom učenju, procjenjivanju stečenog znanja/napredovanja i planiranja.

Dosije sadrži odabrane radove učenika/ca koji ilustruju znanja i vještine navedene u jezičkoj biografiji ili u pasošu.

- Iskoristite neku od navedenih ideja u nastavi. Učinićete postupak učenja transparentnijim i podstaći učenike/ce da postepeno preuzimaju odgovornost za vlastito učenje.

Napomena 10

- Sa najmlađim učenicima/ama bi se mogla iskoristiti ideja dosijea, tj. ideja vezana za čuvanje radova učenika/ca koji služe kao ilustracija njihovog znanja i vještina.

6. KORELACIJE MEĐU PREDMETIMA

Nastava stranih jezika je, u manjoj ili većoj mjeri, povezana sa svim nastavnim oblastima: prirodnim i društvenim naukama, umjetnošću, informatikom i fizičkom kulturom. Ta veza je naročito tijesna sa nastavom maternjeg jezika. Znanja stečena iz ostalih predmeta čine tematski okvir, a ona stečena na časovima maternjeg jezika su često polazište u nastavi stranih jezika.

7. NAČINI PROVJERAVANJA ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjeravanje i ocjenjivanje znanja protiče u skladu sa principima nastavnog programa.

Provjeravanje je sastavni dio nastave i obavlja se na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da se učeniku/ci da povratna informacija o njegovim/njenim postignućima, a nastavniku/ci o tome u kojoj mjeri se ostvaruju programom postavljeni ciljevi. Nastavnik/ca zajedno sa učenicima/ama analizira rezultate provjeravanja i ocjenjivanja i planira dalje aktivnosti, trudeći se da podsticajno djeluje na motivaciju učenika/ce.

7.1. Dijagnostičko, redovno i konačno provjeravanje

Dijagnostičko provjeravanje koristimo na početku školske godine da utvrdimo šta učenici/e već znaju. Rezultate dijagnostičkog provjeravanja ne ocjenjujemo, niti ih koristimo za rangiranje učenika/ca.

Redovno provjeravanje se koristi tokom cijele školske godine i pokazuje nam u kojoj mjeri postizemo postavljene ciljeve.

Konačno provjeravanje znanja (interno/eksterno) se vrši na kraju višegodišnjeg perioda/ciklusa kao pokazatelj opšteg nivoa znanja (*proficiency*).

7.2. Tehnike provjeravanja znanja

Tehnike provjeravanja znanja moraju biti u skladu sa stilovima učenja učenika/ce. Najčešće je: **posmatranje usmenog jezičkog ponašanja** učenika/ce u toku nastavnih aktivnosti, odnosno, tokom individualnog rada i rada u parovima i grupama. Na osnovu unaprijed dogovorenih kriterijuma nastavnik/ca redovno bilježi svoja zapažanja o pravilnosti izgovora, fluentnosti, jasnoći izražavanja misli, gramatičkoj pravilnosti, bogatstvu i adekvatnosti leksike, primjerenosti iskaza namjeni i okolnostima sporazumijevanja, snalažljivosti u novim situacijama.

7.3. Ocjenjivanje

Ocjenjivanje je opisno i vrši se shodno opisnom ocjenjivanju iz drugih predmeta u redovnoj nastavi.

8. RESURSI ZA REALIZACIJU

8.1. Materijalni uslovi

Nastava se odvija u učionici koja je opremljena kasetofonom, grafoskopom i vizuelnim sredstvima (poster, mape, itd.)

Kvalitetniji rad omogućava specijalizovana učionica sa TV prijemnikom/videom, grafoskopom, fotokopir aparatom i priručnom literaturom za učenike/ce. Preporučuje se i povremena upotreba odgovarajuće računarske učionice (jedan računar za dva/dvije učenika/ce, računari su umreženi i povezani na Internet).

Školska biblioteka je opremljena rječnicima, gramatikama, časopisima, beletristikom i priručnom literaturom za samostalni rad učenika/ca.

8.2. Literatura:

- Cambridge Handbooks for Language Teachers, CUP
- Cambridge Teacher Training and Development, CUP
- Cambridge Language Teaching Library, CUP
- Resource Books for Teachers, OUP
- Oxford Basics, OUP
- Oxford Handbooks for Language Teachers, OUP
- Teaching Techniques in English as a Second Language, OUP
- Materials for Language Teachers, Longman
- How to ... , Longman

9. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA/CA I STRUČNIH SARADNIKA/CA

Nastavu izvodi nastavnik/ca koji/a je završio/la odgovarajući fakultet ili višu školu (nastavnik/ca, odnosno profesor/ica engleskog jezika).

Predmetni program Engleski jezik za prvi ciklus osnovne škole uradila je komisija u sledećem sastavu:

mr Ljiljana Subotić, predsjednik
Žana Bulajić, član
Biljana Čavor, član